

СТАНОВИЩЕ

**от доц. д-р Виктория Бойкова Сотирова – Югозападен университет „Неофит Рилски“,
Благоевград**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление: 3.4. Социални дейности

докторска програма: Социални политики и социална работа

Автор: Стоян Александров Иванов

**Тема: Социално-педагогическа подкрепа за приобщаване на юноши от рискови групи в
мултикултурна среда**

**Научен ръководител: проф. д-р Нели Илиева Бояджиева –
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“**

Общо представяне на процедурата и докторанта

Заповед № РД-21-374 от 20.02.2023г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ регламентира членовете на научното жури, осигуряващи процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Социално-педагогическа подкрепа за приобщаване на юноши от рискови групи в мултикултурна среда“ и придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.4. Социални дейности, докторска програма Социални политики и социална работа.

Автор на дисертационния труд е Стоян Александров Иванов – докторант в задочна форма на обучение към катедра „Социални дейности“ с научен ръководител проф. д-р Нели Илиева Бояджиева – Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният комплект материали е в съответствие с изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивски университет.

Актуалност на тематиката

Депозираният от Стоян Иванов труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ е дисертабилен. Неговата актуалност се потвърждава от извеждането, разглеждането

и обстойното анализиране на значимите за социалната работа „ефективност“, „социално-педагогическа подкрепа“ и „приобщаване на юноши от рискови групи в мултикултурна среда“. Съществени за теорията и практиката са получените резултати от проведено проучване в защитена услуга на младежи в риск. Потребността да се изследват задълбочено и обстойно да се обсъдят темите за „участие“ и „приобщаване“ на юноши в „мултикултурна среда“ докторантът постига чрез разработване и апробиране на авторски модел и инструментариум за подкрепа.

Познаване на проблема

Доказателство за познаване същността на научната проблематика е библиографията на труда, съдържаща общо 261 (21 от тях интернет) заглавия: 70 на кирилица, 191 на латиница. Докторантът спазва регламента за подреждане и представяне на литература по азбучен ред (кирилица – латиница) и за цитиране на научни трудове. Подборът на източниците в количествено и качествено отношение, разкриват осведомеността на Стоян Иванов в областта на социалната работа и подкрепа (социална и педагогическа), благоденствието и приобщаването, същността, спецификата, социалната политика и дейност в мултикултурна среда и общност. Представените изводи от теоретичния анализ, констатиращия и контролния етап на изследване разкриват умения на автора за научно писане, анализиране на научна литература и заявяване на лични гледни точки.

В съдържателно отношение трудът е отлична базисна основа за извеждане и систематизиране на теоретични, методични и приложни аспекти на проблематиката, заложи в проучването.

Методика на изследването

Научните търсения на докторант Иванов са подчинени на идеята за „социално приобщаване“ на младежи с различен етнос в риск, позовавайки се на изведените „характеристики“ за „оптимално организирана социално-педагогическа подкрепа“.

Структурираният за нуждите на научното изследване инструментариум съответства както на обекта и предмета на изследване, така и на целта и разписаните и реализирани шест задачи. Събраната емпирична информация е от проучване на 40 юноши, ползватели на социална услуга от защитен тип, разпределени в две групи.

Използван е богат набор от количествени и качествени методи, реализирани в етапите на изследването.

За нуждите на „статистическия анализ“ докторантът е използвал електронната таблица Excel 2016 и статистически приложен софтуер SPSS 16.0.

Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Обемът на дисертационният труд е 244 страници. В съдържателно отношение той включва: увод; четири глави; заключение; изводи; препоръки за практиката; приноси; публикации на автора и участия в научни форуми; списък на използваната литература и приложения. Онагледен е с 54 таблици и 25 фигури. Представени са и две приложения.

В *увода* прецизно се извежда: значимостта и актуалността на темата; целта на изследването; задачи, обект и предмет; работни хипотези, теоретични и емпирични методи за изследване.

Стегнато, пълно и обстойно *първа глава* на дисертационния труд, отразява:

- теоретичната и концептуална същност на подкрепата, представяйки задълбочено от една страна нейния социален, а от друга педагогически аспект, разглеждайки социално-педагогическата подкрепа през призмата на грижата и подпомагането на младите хора във Федерална Република Германия;
- значимостта на процеса на приобщаване на рискови групи младежи, основани на възрастова специфика и потребности в развитието им;
- същността и многообразието от теоретични концепции, „политики“ и „принципи на мултикултуризма“, с акцент върху „мултикултуризма като модел за включване“ и „комуникация“.

Така структуриран теоретичният анализ е гаранция за успех на научния труд. Компиляцията от знания и умения за многоаспектната същност на социалната и педагогическа проблематика; богатата езикова култура; умения за анализиране на множество теории, подходи и концепции, хронологично представени и взаимно обвързани се явяват основа за единство на елементите в разработената тема.

Трета и четвърта глава съдържат прецизен, точен и изчерпателен анализ на емпирични данни, визуализирани чрез таблици и фигури, кореспондиращи си с формулираните работни хипотези, изведените изследователски цели и използвани методи. Представените резултати потвърждават работни хипотези Н1 и Н2, но не потвърждават работна хипотеза Н0.

Емпиричните резултати с теоретико-приложен характер са основание за извеждането на седем значими за теорията и практиката изводи, аргументиращи важни *и* за България „препоръки към практиката“.

Компиляцията практически опит – емпирично изследване са успешна формула за изготвяне и апробиране на авторски „модел на социално-педагогическа подкрепа“ и „инструмент“ „за оценка на приобщаването“, които според Стоян Иванов са релевантни за социалната работа и в частност социалните услуги в България.

Представеният докторски труд, разглеждащ същностната страна на социално-педагогическата подкрепа в процеса на приобщаване на рискови групи млади хора раз-

ширява обхвата на социалната работа и е предпоставка за извеждане на *седем приноса*: два с теоретичен, два с научно-приложен и *три* с практически характер, който аз приемам напълно.

Важен за практиката е „апробираният модел за социално-педагогическа подкрепа за приобщаване на юноши от рискови групи в мултикултурна среда ... внедрен в социалната работа при осъществяване на младежка социална услуга“.

Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Във връзка с процедурата по придобиване на образователно-научна степен „доктор“, Стоян Иванов е представил *шест* публикации в авторитетни научни и специализирани списания и сборници и участия в научни форуми, *пет* самостоятелни и *една* в съавторство, отразяващи резултатите на дисертационния труд. От тях *пет* са публикувани, а *едно* е под печат.

Издадените материали са стойностни за теорията и практиката и допринасят за разширяване обхвата на знанията и уменията на помагащите специалисти в областта на социалната работа, в частност – социално-педагогическата работа с деца и младежи.

Автореферат

В структурно и съдържателно отношение авторефератът отговаря на регламентиранияте изискванията и систематизирано отразява частите на дисертационния труд и получените резултати: съдържание; теоретична, емпирична и аналитична част; изводи; препоръки; приноси и списък с публикации.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Значимостта на дисертационния труд се определя *и* от ерудираността, научните познания и практическия опит на Стоян Иванов в областта на социално-педагогическата работа с деца в риск. Уменията на докторанта да съчетава умело теория и практика и да систематизира научни публикации и провежда проучвания го превръща в професионалист с бъдеще.

Ценно за социалната работа ще бъде издаването на книга и/или монографичен труд, представящ и надграждащ резултатите от проведеното изследване. Както сам авторът казва „проведената изследователска работа не изчерпва изцяло проблема за социално-педагогическата подкрепа за приобщаване на юноши от рискови групи в мултикултурна среда, поради неговата широта и динамичност“, ето защо, неговото разширяване ще допринесе както за подобряване живота на децата от рискови групи, така и до повишаване качеството на работа в социалните услуги, формирайки нови знания и умения в помагащите специалисти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати със значим принос в науката, отговарящи на законовите изисквания и регламенти. Представеният труд е доказателство, че Стоян Александров Иванов притежава задълбочени теоретични знания и практически умения, демонстрирайки компетенции за самостоятелно провеждане на научно изследване в професионално направление 3.4 Социални дейности.

Позовавайки се на казаното до тук с убеденост давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представен дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и предлагам на почитаемото научно жури да **присъди** образователната и научна степен „доктор“ на Стоян Александров Иванов в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.4. Социални дейности, докторска програма: Социални политики и социална работа.

05.04.2023 г.

Изготвил становището: .....

(подпис)

доц. д-р Виктория Сотирова